

Bilgi Toplumu Stratejisinde İnternet Kafelerin Sosyal Dönüşüme Katkısı

ALI HAYDAR DOĞU

**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ,
ENFORMATİK BÖLÜMÜ
TRABZON**

Bilgi Toplumu Stratejisi

- Türkiye'nin bilgi toplumuna dönüşüm vizyonu; bilim ve teknoloji üretiminde odak noktası haline gelmiş, **bilgi ve teknolojiyi etkin bir araç olarak kullanan**, bilgiye dayalı karar alma süreçleriyle daha fazla değer üreten, küresel rekabette başarılı ve refah düzeyi yüksek bir ülke olmak şeklinde belirlenmiştir

Sosyal Dönüşüm

- Vatandaşların gündelik ve iş yaşamlarında **bilgi ve iletişim teknolojilerini etkin kullanımları** ile ekonomik ve sosyal fayda artırılabacaktır.
- Vatandaşların bilgi toplumu imkânlarından azami düzeyde faydalanmalarının sağlanması, **sayısal uçurumun azaltılması**, istihdamın ve verimliliğin artırılması, bu stratejinin hedeflerinden biridir.

Sosyal Dönüşüm İçin...

- Okullarda Bilgi Teknolojileri
- (BT) Altyapısı
- Kamu İnternet Erişim Merkezleri (KİEM)
- Bilgisayar ve İnternet Kampanyası
- Okullarda Temel BT Eğitimi
- Yetişkinlere Temel Seviye BT Kurslar
- BT Eğitimi Sertifikasyonu
- KİEM'ler için İnsan Kaynağı Geliştirilmesi
- Askerlik Hizmetinde Temel Seviye BT Kursları
- Kamu Çalışanlarına Temel Seviye BT Kursları
- İnternet Güvenliği
- BT ile Desteklenen Örgün Eğitim
- BT ile Desteklenen Yaygın Eğitim
- Türkiye Kültür Portalı
- Türkçe Çeviri Arayüzü

TUİK, 2011 Verilerine Göre

- Evde
  - % 62,8
- İşyerinde
  - % 31,6
- **İnternet Kafede**
  - **% 20**
- Eğitim Yerinde
  - % 6,5
- Akraba vb.
  - % 16,3
- Diğer
  - % 0,6

İnterneti
kullanmak
için nereye
gidiyoruz ?

İnternet Kafelerin Hukuki Durumu

- İnternet kafeler, interneti oluşturan aktörlerden biri olan **internet toplu kullanım sağlayıcı** grubundadır.
- Toplu kullanım sağlayıcılar; bilgisayarlarını ve ağa erişim sağlayan aboneliklerini kişisel kullanıcılara açmaktadırlar

İnternet Kafelerin Yüklümlükleri

- Mülki idare amirinden izin belgesi almak.
- Konusu suç oluşturan içeriklere erişimi önleyici tedbirleri almak.
- Başkanlık tarafından onaylanan içerik filtreleme yazılımını kullanmak.
- Erişim sağlayıcılardan sabit IP almak ve kullanmak.

İnternet Kafelerin Yüklümlükleri

- İç IP Dağıtım Loglarını elektronik ortamda kendi sistemlerine kaydetmek.
- Başkanlık tarafından verilen yazılım ile, kaydedilen bilgileri ve bu bilgilerin doğruluğunu, bütünlüğünü ve gizliliğini teyit eden değeri kendi sistemlerine günlük olarak kaydetmek ve bu verileri bir yıl süre ile saklamak.

Anket Uygulaması

- Referans periyodu: Kasım- 2011
- Anket sayısı: 87'dır. Çalışmada kullanılan örneklem; Trabzon İl Merkezinde, Valilik tarafından çalışma izni verilen internet kafelerdir.
- valiliğe kayıtlı toplam 95 internet kafeden 87 kafeye anket uygulaması yapılmıştır

Frekans

Yüzde

• Erkek	84	96
• Bayan	3	4
• Toplam	87	100

• **Tablo 2.** İnternet Kafe Sahiplerinin Cinsiyet Dağılımı

	Frekans	Yüzde
• İlkokul	10	11
• Ortaokul	6	7
• Lise	52	60
• Önlisans	7	8
• Lisans	11	13
• Lisansüstü	1	1
• Toplam	87	100

• **Tablo 3.** İnternet Kafe Sahiplerinin Eğitim Durumu

	Frekans	Yüzde
•		
• Evli	59	68
• Bekâr	27	33
• Boşanmış	1	1
• Toplam	87	100
•		

- **Tablo 4.** İnternet Kafe Sahiplerinin Medeni Durumları

Frekans

Yüzde

• 20-29 yaş arası	41	47
• 30-39 yaş arası	29	34
• 40-49 yaş arası	11	13
• 50-59 yaş arası	3	3
• 60-69 yaş arası	3	3
• Toplam	87	100

• **Tablo 5.** İnternet Kafe Sahiplerinin Yaş Aralığı

Frekans

Yüzde

• Bilgisayar		
• Elektronik ve	12	14
• Benzeri meslek		
• Sahibi		
• Diğer meslek	75	86
• Toplam	87	100

• **Tablo 6.** İnternet Kafe Sahiplerinin Meslek Dağılımı

Frekans

Yüzde

- Kafe dışında
Ek geliri olan

39

45

- Olmayan

48

55

- Toplam

87

100

- **Tablo7.** İnternet Kafe Sahiplerinin Ek Gelir Durumları

Frekans

Yüzde

• 0-3 yıl	15	17
• 3-6 yıl	30	34
• 6-9 yıl	27	31
• 9-12 yıl	10	11
• 12- üzeri	5	7
• Toplam	87	100

• **Tablo 8.** İnternet Kafe Sahiplerinin Bu İşi Yaptıkları Yıl Dağılımı

	Frekans	Yüzde
•		
• Çaresizlik ve		
• İşsizlik	34	40
•		
• Bildiği için	6	6
• Hobi	15	17
• Diğer	32	37
• Toplam	87	100
•		

• **Tablo 9.** İnternet Kafe Sahiplerinin Bu İşi Seçme Nedenleri

	Frekans	Yüzde
• Üniversite öđr.	36	42
• Lise öđr.	36	42
• Sivil	2	2
• İlk-orta öđretim	7	8
• Diğer	6	6
• Toplam	87	100

• **Tablo 10.** İnternet Kafeye Gelen Müşterilerin Dağılımı

Frekans

Yüzde

• 0-2 saat	80	92
• 2-5 saat	6	7
• 5 saat ve üzeri	1	1
• Toplam	87	100

Frekans

Yüzde

• Evet	57	66
• Hayır	26	30
• Kararsız	4	4
• Toplam	87	100

- **Tablo 12.** İnternet Kafe Sahiplerinin Başka Bir İşe Geçme İstekleri

Frekans

Yüzde

• Oyun	41	47
• Sohbet ve		
• Sosyal Paylaşım	43	49
• Ödev	26	30
• Rastgele	13	3

•

• **Tablo 15.** Müşterinin İnternet Kafeye Gelme Sebebi

Frekans Yüzde

• Ceza alan	18	20
• Ceza almamış	54	80
• Toplam	87	100

• **Tablo 17.** Mülki Amirlik Ve Benzeri Makamlar Tarafından Ceza Verilen İnternet Kafeler

Frekans

Yüzde

• Kar ediyorum

69

79

• Hayır, edilmiyor

18

21

• Toplam

87

100

•

• **Tablo 18.** İnternet Kafe Sahiplerinin Kazanç Durumu

Frekans

Yüzde

• 12-17 arası

41

47

• 17-23 arası

30

35

• Diğer

16

18

• Toplam

87

100

•

• **Tablo 19.** İnternet Kafelerin Yoğun Oldukları Saatler

Sonuç ve Öneriler

- Bilgisayar ve internetin erişilerek kullanıldığı yerlerden biri de % 20 oran ile internet kafelerdir.
- İnternet kafeler, buldukları illerde hemen hemen her mahallede bulunmaları bakımından bir anlamda vatandaşın internete erişiminde en yakınında bulunan bir internet aktörüdür.

Yıl	Oran (Yüzde)
2005	36,6
2007	30,9
2008	24,5
2009	24,1
2010	20

Tablo 20. İnternet Erişiminde İnternet Kafelerin Kullanımı

- Anket sonuçları, internet kafe müşterilerinin % 90 gibi büyük bir kısmının öğrenci olduğunu göstermiştir
- Öğrencilerin internet kafeye geldiklerinde ödev yapmak istemeleri bir başka deyişle bilgiye ulaşmak istemeleri % 30 oranlarında kalmıştır.

- Bilgi toplumu hedefinde önemli bir aktör konumundaki internet kafe sahiplerinin sadece % 14 'ü bilişim teknolojileri ile ilgili bir meslek sahibidirler. Bir başka deyişle % 86 gibi büyük bir oranın asıl mesleği bilişim teknolojileri değildir.
- İnternet kafe sahiplerinin eğitim düzeylerinde ise büyük pay % 60 ile lise mezunluğudur.

- İnternet kafe sahiplerinin kar elde edip etmediklerine bakmaksızın % 66'ı buldukları ilk fırsatta başka bir işe yöneleceklerini ifade etmektedirler.
- İnternet kafeler; sosyal dönüşüm çalışmalarında göz ardı edilmemelidir. Eylem planları içerisinde mutlaka yer almalıdırlar.
- İnternet kafeler, KIEM'lere göre o ildeki tüm bölgelere ticari amaçla da olsa kurulmuşlardır.

- İnternet kafe sahiplerine yönelik mülki amirlik tarafından her yıl düzenli olarak verilen zorunlu eğitimin yanı sıra kendilerine yine ücretsiz olarak sosyal dönüşüme katkı sağlayacak, genç psikolojisi, iletişim, müşteri ilişkileri, beden dili, araştırma yöntemleri, stresle baş etme ve benzeri konularda kurslar düzenlenmelidir.

- Sosyal dönüşüm için harcanacak bütçede, hazır kurulu olan internet kafelerden erişim hizmetine yönelik kaliteli hizmet satın alımları yapılmalıdır.
- İnternet kafelerde ki, bilgiye ulaşma amaçlı ödev, araştırma, tez, proje ve benzeri çalışmalarda müşterilere rehberlik edebilecek gezici ya da kalıcı rehberlerin çalıştırılması desteklenmelidir.

- İnternet kafelere yönelik özel gün ve etkinlikler düzenlenerek başarılı olanlar ödüllendirilmeli ve toplumun kafeler hakkında duyabilecekleri endişe ortadan kaldırılmalıdır.
- İnternet toplu kullanım sağlayıcılar hakkındaki yönetmelik gözden geçirilmeli, kafelerin aynı zamanda bir nevi e-kütüphane olarak kullanılabilmesinin önü açılmalıdır.

- İnternet kafeler aynı zamanda sosyal dönüşüm eylem planı kapsamında düşünülen temel bilgi teknolojileri eğitimleri için her mahallede hazır halde bulunan birer kurs salonları olarak kamu kurumları tarafından kiralanarak buralarda seminer, kurs ve benzeri etkinlikler düzenlenmelidir.

TEŐEKKÜRLER

